

Crna Gora
SKUPŠTINA CRNE GORE
-Odbor za ekonomiju, finansije i budžet-
Br.00-72/15-50/
EPA 977 XXV
Podgorica, 16. decembar 2015. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, sa 123. sjednice održane 7. decembra 2015. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ
O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA CENTRALNE BANKE CRNE GORE O NADZORU NAD PRIMJENOM
ZAKONA O KONVERZIJI KREDITA U ŠVAJCARSKIM FRANCIMA (CHF) U EURE (EUR)

Odbor se kroz uvodno obrazloženje predstavnika Centralne banke Crne Gore (CBCG) upoznao sa osnovnim zadatkom institucije koji podrazumijeva da u postupku nadzora nad izvršenjem Zakona o konverziji utvrdi da li je banka postupila u skladu sa Zakonom, da li je propustila da izvrši neku obavezu, kao i da u izvještaju o kontroli konstatuje eventualne nepravilnosti. Predstavnik CBCG je ukazao da je ovo jedini zakonski mehanizam za sprovođenje nadzora CBCG u kontekstu primjene Zakona, ali da isti ne isključuje njenu obavezu da pokrene postupak kirivične odgovornosti u slučaju saznanja da je izvršeno krivično djelo, ili da podnese prijavu za utvrđivanje prekršajne odgovornosti za šta u konkretnom slučaju ne postoji mogućnost jer Zakon ne sadrži odredbe o prekršajima. Saopštio je da je CBCG otpočela nadzor nad primjenom Zakona 5. oktobra 2015. godine u Hypo Alpe Adria banci AD Podgorica (HAAB) kao jedinoj banci u bankarskom sistemu Crne Gore koja je u proteklom periodu odobravalala kredite indeksirane u švajcarskim francima, kao i da je na osnovu ovlašćenja iz Zakona o potrošačkim kreditima izvršila i nadzor nad primjenom odredbi koje se odnose na obaveze HAAB po pitanju informisanja klijenata u predugovornoj fazi.

Na Odboru je konstatovano da je HAAB do dana stupanja na snagu Zakona o konverziji zaključila 762 ugovora o kreditu u CHF u ukupnom iznosu od 208.017.000,00CHF odnosno oko 129.988.000,00EUR, i to: 482 kreditne partije koje se nalaze u kreditnom portfoliju banke, 116 odobrenih partija koje se ne nalaze u portfoliju banke jer su zatvorene kroz redovnu ili prijevremenu otplatu ili prinudnom naplatom, 129 odobrenih partija koje se ne nalaze u portfoliju banke jer su ustupljene drugim pravnim licima uz naknadu i 35 odobrenih partija koje se ne nalaze u portfoliju banke jer su likvidirane ili otpisane.

Na osnovu rezultata nadzora prezentovanih u Izvještaju Centralne banke, na Odboru je ustanovljeno da je HAAB primjenila Zakon samo na potraživanjima po osnovu kredita koja su na dan stupanja Zakona na snagu postojala u kreditnom portfoliju banke odnosno 482 kreditne partije, te da je u zakonskom roku izvršila konverziju, pripremila ponude i dostavila klijentima, osim za 29 kreditnih partija za koje je izvršena konverzija prije stupanja na snagu Zakona. Međutim, istaknuto je da je banka navedenu nepravilnost otklonila tokom postupka nadzora. Imajući u vidu navedeno, na Odboru je konstatovano da prilikom konverzije obuhvaćenih kredita nijesu identifikovane nepravilnosti u primjeni Zakona, osim u dijelu prekoračenja roka za konverziju one kategorije kredita koji su bili ranije konvertovani za šta je CBCG ukazala da prolongiranje rokova nije imalo štetne posljedice za klijente tih kredita.

Uvidom u Izvještaj, Odbor je, takođe, ustanovio da je od ukupno 482 kreditne partije za koje je banka pripremila ponude i anekse ugovora, prihvaćena 321 ponuda i zaključeno 156 ugovora, kao i da nije ponudila ugovore o konverziji i reprogramu za dvije kategorije lica odnosno za 245 korisnika kredita, i to za 116 partija koje su otplaćene prije stupanja na snagu Zakona u ukupnom iznosu od

24.060.000,00€ i za 129 partija ustupljenih drugim licima na način da je 124 potraživanja ustupila privrednom društvu „Heta Asset Resolution“ d.o.o. Podgorica, a pet potraživanja privrednom društvu „B2 Holdings Kapital“ d.o.o. Beograd.

U dijelu nadzora nad primjenom Zakon o potrošačkim kreditima, Odbor je ukazao da je Centralna banka istakla u Izvještaju da ponude ne sadrže sve podatke i informacije koje shodno ovom zakonu treba da sadrži ponuda za zaključenje ugovora, kao i da odredbe iz aneksa ugovora sadrže formulacije koje prejudiciraju posljedice eventualne odluke Ustavnog suda, kojem je HAAB podnijela inicijativu za ocjenu ustavnosti Zakona o konverziji, što može presudno uticati na opredjeljenje klijenata o potpisivanju aneksa ugovora. Takođe, ukazano je da je Centralna banka u Izvještaju istakla da postoje sporne odredbe aneksa ugovora koje uslovljavaju nametanje određenih obaveza klijentima i pri tome potencirala činjenicu da neprihvatanje takvih odredbi od strane klijenata ne može biti razlog da se ugovor ne zaključi, jer Zakon o konverziji definiše obavezu potpisivanja ugovora od strane banke pri čemu joj ne daje ovlaštenje da u novom ugovoru definiše dodatne obaveze klijenata.

Tokom rasprave na Odboru je ocjenjeno da je evidentan problem primjene Zakona kada su u pitanju dvije grupe klijenata i u vezi sa tim iznijeto je mišljenje da je članom 1 Zakona jasno određeno da se primjena Zakona vrši nad svim kreditima izdatim u švajcarskim francima, odnosno da Zakon na cjelovit način tretira sve klijente koji su podigli kredite kod HAAB uključujući i one kredite koji su prenijeti na Heta Asset Resolution.

Na Odboru je ukazano da, kada se nastala situacija posmatra sa aspekta gdje je sporno 129 potraživanja po kreditima od ukupno 762 ugovora, može se konstatovati da se Zakon većinskim dijelom u izvještajnom periodu primjenjivao. Međutim, ukoliko se stanje sagleda iz ugla gdje je vrijednost spornih potraživanja 66mil.€, dok je po osnovu 762 ugovora ukupna vrijednost potraživanja oko 129mil.€, može se konstatovati da je skoro 50% ukupne vrijednosti potraživanja nerješeno primjenom Zakona.

Takođe, ukazano je da su 124 potraživanja, od ukupno 129 prenijetih drugim licima, ustupljena privrednom društvu Heta Asset Resolution. Stoga, poslanike je interesovalo kada je izvršena promjena vlasničke strukture, kada su potraživanja ustupljena, kao i koji dio tih potraživanja je ustupljen u vremenskom periodu od trenutka kada je Zakon podnijen u skupštinsku proceduru.

Polazeci od toga da je CBCG konstatovala u Izvještaju da potraživanja koja su zatvorena prije stupanja na snagu Zakona o konverziji nijesu obuhvaćena istim, na Odboru je postavljeno pitanje da li to znači da se kategorija klijenata koji su bili uredni i redovni u otplati kredita na taj način kažnjava. U vezi sa tim, uočeno je da Centralna banka nije iznijela stav povodom navedenog, te je poslanike interesovalo da li bi navedeni klijenti, prilikom obračuna otplaćenih kredita po novoj kamatnoj stopi od 8,2%, bili u poziciji da potražuju određeni iznos od HAAB.

Odbor je upoznat sa činjenicom da je CBCG dostavila Izvještaj o nadzoru HAAB. S obzirom da banka ima pravo prigovora shodno Zakonu o bankama u roku od osam dana, koji ističe 1. decembra 2015. godine, nakon čega će biti eventualno preduzete odgovarajuće mjere. Imajući u vidu datum održavanja rasprave, poslanike je interesovalo da li je u vremenskom periodu od 1. do 7. decembra 2015. godine banka dostavila prigovore, ukoliko jeste koje su to primjedbe, da li je postupljeno u skladu sa njima i da li su izrečene banci odgovarajuće mjere.

Takođe, u vezi sa tim, postavljeno je pitanje da li postoje dodatna vremenska ograničenja kada je u pitanju postupanje po mjerama iskazanim u Izvještaju u cilju usklađivanja sa Zakonom o potrošačkim kreditima, kao i rok u kojem bi se moglo očekivati da u slučaju neizvršenja istih CBCG pokrene postupak utvrđivanja odgovornosti.

Odbor se upoznao i sa materijalom Bankarskog ombudsmana u vezi sa primjedbama korisnika kredita. Posebnu pažnju posvetio je dijelu materijala koji se odnosi na njegov stav prema klijentima koje banka tretira tako da klijenti nemaju pravo na konverziju shodno Zakonu. Bankarski ombudsman

istakao je da korisnici koji su izmirili kreditne obaveze imaju pravo na konverziju i povraćaj viška uplaćenih sredstava, zatim da treba nastaviti sa primjenom Zakona u cjelosti i gajiti međusobno povjerenje svih subjekata koji su uključeni u taj proces, kao i otkloniti smetnje za uspostavljanje istog tretmana svih klijenata.

Tokom rasprave istaknuto je da je najveći broj klijenata imalo primjedbe na kredite koje je banka jednostrano raskinula i potraživanja ustupila novom privrednom društvu, te je da je ključni problem to što CBCG nije mogla vršiti nadzor i donositi mjere za ovu kategoriju kredita. U vezi sa tim, Odbor je ukazao na potrebu da se kroz zajedničku saradnju Centralne banke, Odbora i HAAB, a u okvirima njihovih nadležnosti, dođe do adekvatnog rješenja koje bi kroz primjenu Zakona o konverziji dovelo do regulisanja problema, i kako bi se izbjegli novi dugotrajni sudski postupci.

Odbor je podsjetio da je još u martu 2014. godine održao konsultativno saslušanje na temu koja se odnosila na kredite indeksirane u švajcarskim francima, kada su saopšteni stavovi predstavnika klijenata, njihovih advokata, Bankarskog ombudsmana, HAAB, NVO-„Centra za zaštitu potrošača“ i dr. U vezi sa tim, iznijeto je mišljenje da je Odbor i tada učinio napore kako bi uspostavio adekvatan model rješavanja nastalog problema. Imajući u vidu da se došlo u situaciju kada banka prihvata odgovornost da je počinila greške prilikom obračunavanja kamatne stope, postoji sumnja u pravilnost i zakonitost cjelokupnog poslovanja banke od odobravanja i naplate predmetnih kredita pa do primjene Zakona. Ocjenjeno je da na ovaj način banka, kroz rizične portfolije i netačno obračunate kamate, dovodi u rizik sopstveni kredibilitet.

Na kraju rasprave, na Odboru je iznijeta dilema da li Skupština treba da insistira na dosljednom tumačenju Zakona i ostavi klijentima mogućnost da u slučaju njegove nepotpune primjene pred nadležnim sudom u dugotrajnim postupcima ostvaruju svoja prava, ili da se započne procedura izmjene Zakona na način da se dodatno preciziraju pojedine odredbe i ulože naponi da se u saradnji sa Centralnom bankom kroz skraćeni postupak do kraja 2015. godine usvoje izmjene Zakona.

Konstatovano je da se Odbor upoznao sa stavom Centralne banke, Bankarskog ombudsmana i HAAB o primjeni Zakona o konverziji kredita, zatim, prigovorima predstavnika klijenata koji se kontinuirano dostavljaju, kao i sa činjenicom da će Centralna banka sprovesti još jednu naknadnu kontrolu o primjeni Zakona nad bankom, a čiji će rezultati biti poznati u roku od 10 dana.

Nakon što CBCG dostavi Odboru informaciju o efektima nove kontrole, Odbor će se odrediti prema načinu rješavanja problema, kao i pokrenuti aktivnosti i preduzeti mjere iz okvira svoje nadležnosti.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Aleksandar Damjanović.

PREDSJEDNIK ODBORA
mr Aleksandar Damjanović